

L1 staat stil bij tien jaar 'Óngerwaeg': 'Met tips doen we niets, het moeten spontane ontmoetingen blijven'

BRON; dagblad De Limburger 7 september 2023 door Ivar Hoekstra

Presentator Bas van der Zwaan neemt een straatinterview af voor 'Óngerwaeg'.—© De Limburger

Maastricht -

Wat 'De Slimste Mens' is voor de NPO, dat is 'Óngerwaeg' voor L1. Een van de best bekeken en meest gewaardeerde programma's van de Limburgse omroep viert zaterdag zijn tienjarig jubileum met de 'Óngerwaeg-daag' in de Kasteeltuinen Arcen. Wij reden een dagje mee met presentator Bas van der Zwaan en zijn team bij de zoektocht naar Limburgers die hun verhaal kwijt willen. „Mensen vinden bij ons een luisterend oor, we stuiten best vaak op eenzaamheid.”

Om maar meteen een hardnekkig gerucht uit de wereld te helpen: het L1-televisieprogramma *Óngerwaeg* is niet gescript. Boze tongen beweren dat presentator Bas van der Zwaan en zijn team vooraf worden getipt over paradijsvogels die op de *Man bijt Hond*-manier voor opzienbarende televisie zorgen. „We hebben in de afgelopen tien jaar heel vaak tips gehad van mensen: je moet eens bij die of bij die langgaan! Daar hebben we nog nooit iets mee gedaan”, zegt Van der Zwaan. „We willen spontane ontmoetingen. Dat is juist de kracht van het programma; als je het

van tevoren gaat arrangeren, gaat dat ten koste van de spontaniteit en de geloofwaardigheid.” Ter bewijs mogen we een ochtend meerijden met de presentator en zijn team, dat deze dag bestaat uit cameraman Mitch Gossens en geluidsman Maurice Hartgerink In de befaamde *Óngerwaeg*-auto, die voor Limburgers net zo herkenbaar is als vroeger de SRV-wagen, zetten we eerst koers naar Maastricht, de wijk Blauwdorp om precies te zijn. „De wijk waar Benny Neyman is geboren”, zegt Van der Zwaan, terwijl hij de straten scant op opvallende zaken. „Maurice, Mitch en ikzelf, maar ook geluidsman Jo Smeets en inmiddels cameraman in ruste Rudi Ebbinge hebben daar in de loop der jaren een haviksoog voor ontwikkeld. Zodra we in de auto stappen, gaan we meteen in de speurstand.”

Het voltallige team van 'Óngerwaeg'. Op het kartonnen bord de inmiddels bij het programma gestopte cameraman Rudi Ebbinge. – © L1.

Ruwe bolster

En verrek, al na twee minuten rijden valt het haviksoog van de mannen op een huis waarop een bordje met 'motorcycle parking only' is bevestigd. Woont hier een stoere biker? Ja, hier woont Wil („eigenlijk Wilhelmus, maar iedereen noemt mij Wil”). Wil is van het type ruwe bolster, blanke pit. Maar die blanke pit moet je wel zien te vinden en dat kun je aan Van der Zwaan wel overlaten. Hij heeft de gave die ook interviewers als Joris Linssen (*Hello Goodbye*) en Wilfried de Jong (*24 uur met*) bezitten: in luttele seconden het vertrouwen van mensen winnen waardoor ze zich openstellen voor hun vragen. „De eerste drie minuten van het gesprek zijn cruciaal; daarin moet ik het ijs

zien te breken, een connectie maken en vertrouwen winnen”, weet Van der Zwaan. Het lukt de presentator ook in dit gesprek met Wil, die al na drie minuten openhartig vertelt over de dood van zijn vrouw en dat hij zijn zoon daarna alleen moest zien op te voeden. „Dat ging op een gegeven moment niet meer; hij was echt op het verkeerde pad beland. Ik heb hem op straat moeten zetten. Ja, dat was een vreselijke tijd. Je vrouw net overleden en dan je puberzoon het huis uit moeten doen. Dat doet wel wat met een mens.” Maar zie, tijd heelt soms zelfs de diepste wonden. „Met mijn zoon is het helemaal goed gekomen. Hij werkt nu als buschauffeur, heeft zijn leven op orde.” En het mooiste is dat zoonlief zijn vader een kleinkind heeft bezorgd. „Dat mag alles van opa. Ben ik stapelgek op, heb net een zwembadje gekocht. Als ik mijn kleinkind in dat badje zie springen, dan veer ik helemaal op. Zo mooi!” Wil tobt wel met zijn gezondheid, een recente infectie aan zijn kleine teen wilde maar niet helen. „Amputeren was de enige oplossing. Eigenlijk mag ik er nu nog niet volledig op staan, maar daar sjoemel ik een beetje mee.”

Maastrichtenaar Wil vertelt de mannen van 'Óngerwaeg' openhartig over zijn leven. — © De Limburger

Pareltje

Mitch en Maurice weten na een paar minuten al genoeg. Het verhaal van deze Maastrichtse motormuis is zo interessant, dat dit gesprek een dubbele aflevering wordt: geen vijf, maar elf minuten. Van der Zwaan: „We zijn in de loop der jaren zo op elkaar ingespeeld geraakt, dat ik dat niet met ze hoef te overleggen en ik mij volledig op het gesprek kan concentreren.”

Natuurlijk, niet elk gesprek is zo'n pareltje als dat met deze Wil. „Maar ik ben er na al die jaren wel achter gekomen dat iedereen wel een verhaal heeft. Verhalen die herkenbaar zijn voor de kijkers, omdat die in meer of mindere mate hetzelfde hebben beleefd. We kappen een gesprek ook nooit af; ieder gesprek dat we aangaan, maken we af en zenden we uit.” Na een paar uurtjes toeren door Maastricht en Eijsden zijn er weer drie Limburgers geknipt en geschoren. Naast Wil is ook Maastrichtenaar Huub („ik ben groot fan van de Oranje Leeuwinnen”) voor de camera verschenen en in Eijsden stuitten we op een geboren Mexicaanse die Spaanse les geeft aan onder meer middelbare scholieren.

Overhalen

Het aantal mensen dat niet met het team van *Óngerwaeg* wil praten, is gering. Je zou denken dat op camera je verhaal moeten doen afschrikt, maar ook deze dag is er niemand die de mannen de deur wijst. Van der Zwaan: „Nee, al zijn de mensen in Noord-Limburg wel wat makkelijker over te halen dan in het zuiden van de provincie. Maar ook daar lukt het ons meestal wel om een gesprek aan te knopen. Ik denk dat mensen de aandacht die ze van ons krijgen ook wel fijn vinden, blij zijn dat ze hun verhaal kwijt kunnen. Ja, we treffen geregeld mensen die zich eenzaam voelen en dat ook tegen ons zeggen. We bieden een luisterend oor.”

Een luisterend oor dat zorgt voor een kijkend oog, want *Óngerwaeg* is al jaren een van de best bekeken programma's van L1. En dat terwijl de programmaleiding in eerste instantie niet echt warmliep voor het idee van Van der Zwaan, Smeets en Ebbinge. „Men dacht dat het concept te lastig was, een gesprek van meerdere minuten met vreemden dat ook nog eens in één take moet worden opgenomen. Hoe doe je dat in godsnaam?” Maar toen er een keer een gat in de programmering viel en er te elfder ure nog iets verzonnen moest worden, werd het plan voor *Óngerwaeg* uit een diepe la gevist. „In een auto, toen nog zonder L1-stickers, gingen we op pad. We stuitte in Catsop bij Stein al meteen op een merkwaardig soort kluzenaar met een pikzwart uitgeslagen aquarium, waarvan de beste man beweerde dat er wel degelijk vis in zat. Haha. Het sloeg aan, want de eerste afleveringen van het programma trokken al veel kijkers.”

Koudwatervrees

Geïnterviewden die toch bevangen worden door koudwatervrees en niet op tv willen, krijgen een gesloten YouTube-linkje van hun gesprek toegestuurd. „Dat kunnen zij alleen bekijken, en als ze na het zien daarvan het uitzenden nog steeds willen cancelen, dan kan dat. Dat gebeurt echter zelden of nooit, we komen er bijna altijd uit met elkaar.”

Een groot aantal van de mensen uit de geschiedenis van het programma is er zaterdag tijdens het tienjarig jubileum van *Óngerwaeg* in de Kasteeltuinen Arcen bij. „Een daarvan viert bij ons zelfs haar negentigste verjaardag. We vragen aan haar en een aantal anderen die ooit hebben meegedaan hoe het nu met ze gaat. In het kader van de *Óngerwaeg-experience* halen we spontaan mensen uit het publiek voor een gesprek. Ook is er livemuziek met onder anderen Frans Theunisz en namens L1 Radio komt Henk Hover met *Plat-eweg* langs.”

De vijfhonderd gratis polsbandjes voor de *Óngerwaeg-daag* waren in no time de deur uit, maar wie toch nog wil komen, kan er gewoon bij zijn. „Mensen kunnen zaterdag gewoon een kaartje voor de Kasteeltuinen kopen.” Dan zien ze ook een primeur: een zingende presentator. „Ik heb de afgelopen dagen gerepeteerd met de *Óngerwaeg Band*, liedjes met als thema onderweg zijn. Mijn debuut als zanger, weten we tenminste zeker dat om vier uur iedereen echt weg is. Haha.”

Fans van het programma hoeven niet te wanhopen, Van der Zwaan ruilt zijn loopbaan als *Óngerwaeg*-presentator niet in voor die van zanger. Hij blijft voorlopig gewoon nog de man die kriskras door Limburg rijdt en dat nooit op de automatische piloot zal doen. „Als het een trucje dreigt te worden, stop ik er subiet mee.”

‘Óngerwaeg-daag’ van L1 in Kasteeltuinen Arcen. Gasten uit de geschiedenis van het programma maken zaterdag hun opwachting tussen 12.00 en 16.00 uur. Bezoekers zijn al vanaf 10.00 uur welkom.

‘Óngerwaeg’ is al tien jaar een van de best bekeken programma’s van L1. — © L1